

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЗАЛІЗНИЧНОГО
ТРАНСПОРТУ

ІНСТИТУТ ФІЛОСОФІЇ ІМ. Г. С. СКОВОРОДИ НАН УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. М. П. ДРАГОМАНОВА

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ ІМЕНІ ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»

**VIII МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ,
ПРИСВЯЧЕНА 90-РІЧЧЮ УКРАЇНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ**

**ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО,
КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ**

**МАТЕРІАЛИ VIII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ «ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО, КОМУНІКАТИВНІ
ТЕХНОЛОГІЇ»**

**REPORTS OF THE VIII INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL
CONFERENCE “A PERSON, A SOCIETY, COMMUNICATIVE
TECHNOLOGIES”**

Харків
2020

УДК 740+656+338

ББК 87

Л 93

Головні редактори:

Панченко С. В. – доктор технічних наук, професор, академік Транспортної академії України, ректор Українського державного університету залізничного транспорту;

Андрущенко В. П. – доктор філософських наук, професор, член-кореспондент НАН України, академік Національної академії педагогічних наук України, заслужений діяч науки і техніки України, ректор Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова

Редакційна колегія:

Бутько Т. В. – д-р техн. наук, професор, академік ТАУ

Лаврухін О. В. – д-р техн. наук, професор, чл.-кор. ТАУ, академік МАБЖ

Устенко О. В. – д-р техн. наук, професор, академік ТАУ

Бакланов О. М. – д-р хім. наук, професор

Ватуля Г. Л. – д-р техн. наук, професор

Калабухін Ю. Є. – д-р техн. наук, професор

Новіков Б. В. – д-р філос. наук, професор

Панков Г. Д. – д-р філос. наук, професор

Петрушов В. М. – д-р філос. наук, професор

Рассоха І. М. – д-р філос. наук, професор

Близнюк Л. М. – канд. філол. наук, доцент

Даніл'ян В. О. – канд. філос. наук, доцент

Колеснік К. Е. – канд. іст. наук, доцент, академік ТАУ

Куценко М. Ю. – канд. техн. наук, доцент

Панченко В. В. – канд. техн. наук, доцент

Павлов В. І. – канд. філос. наук, доцент

Прогонний О. М. – канд. техн. наук, доцент

Скорик О. О. – канд. техн. наук, доцент

Толстов І. В. – канд. філос. наук, доцент

Алексєєнко Н. В. – старш. викладач

Затверджено до друку Вченою радою Українського державного університету залізничного транспорту (протокол № 7 від 21.09.2020 р.)

Л 93 Людина, суспільство, комунікативні технології : матеріали VIII Міжнар. наук.-практ. конф. присвяченої 90-річчю Українського державного університету залізничного транспорту, 15–16 жовтня 2020 р. Харків : ДІСА ПЛЮС, 2020. 295 с.
ISBN 978-617-7927-35-7

УДК 740+656+338

Друкується в авторській редакції

ISBN 978-617-7927-35-7

© Авторський колектив, 2020

1. Ларс Фр. Г. Свендсен. Філософія свободи. URL: https://andronum.com/index.php?dispatch=products.download_fragment2&product_id=15867 (дата звернення 11.03.2020).

2. Ларс Фр. Г. Свендсен. Філософія свободи. URL: <https://krytyka.com/ua/reviews/filosofiya-svobody> (дата звернення 11.03.2020).

3. Свендвен Л. Философия свободы. URL: <http://lib.in.ua/wp-content/uploads/2019/06/%D0%9B%D0%B0%D1%80%D1%81-%D0%A1%D0%B2%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D1%81%D0%B5%D0%BD-%D0%A4%D0%B8%D0%BB%D0%BE%D1%81%D0%BE%D1%84%D0%B8%D1%8F-%D1%81%D0%B2%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D0%B4%D1%8B-%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%B2%D0%B5%D1%80%D1%82%D0%B8%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BD.pdf> (дата звернення 11.03.2020)

4. Lars Fr. H. Svendsen, Frihetens filosofi. Universitetsforlaget. 2013. 359 s.

5. Даніл'ян В. О. Інформаційне суспільство. *Політологічний енциклопедичний словник*. уклад.: Л. М. Герасіна, В. Л. Погрібна, І. О. Поліщук та ін. За ред. М.П. Требіна. Харків: Право, 2015. С.318-320.

ДАХНІЙ А.Й., д.філос.н., доцент

Львівський національний університет імені Івана Франка

м. Львів, Україна

Г.С. СКОВОРОДА ТА Т.Г. ШЕВЧЕНКО ЯК ЗАСНОВНИКИ УКРАЇНСЬКОГО ЕКЗИСТЕНЦІАЛІЗМУ

Розглядати українську екзистенційну, чи екзистенційно-персоналістичну традицію, потрібно з Григорія Савича Сковороди. Як відомо, від багатьох дослідників він удостоївся перифразу «український Сократ», що видається цілком справедливим, адже Сковорода, подібно до мислителів екзистенційної орієнтації, усі інші питання, крім тих, які стосуються самопізнання і морально-етичного вдосконалення людини – вважав несуттєвими, другорядними, марними – до речі, не випадково фраза «пізнай себе» зринає в його творах аж 168 разів!

Водночас Сковорода належить до формації тих екзистенційних мислителів, яких не можна помислити поза богословським та літературним контекстами: загальновідомо, що Святе Письмо становило предмет невгаваючого інтересу Григорія Савича впродовж усього його життя.

Ще раз підкреслимо: той тип мислення, який сповідує більшість попередників європейського екзистенціалізму, також становить нерозривну єдність філософських, літературних і богословських елементів – це стосується,

нехай у різному співвідношенні та варіативності, і Августина, і Блезя Паскаля, і Сьорена К'єркегора, і Фьодора Достоевського. Принагідно окремо підкреслимо близькість Сковороди до Паскаля, причому йдеться не лише про належність до духовної культури бароко, але й про започаткування, хай в дещо відмінний спосіб і базуючись на дещо різних джерелах, філософії серця, нарешті, бачення принципової обмеженості, а тому недостатності раціонального пізнання [2, с.41-64].

Втім, спорідненість цим не вичерпується. Окрім світоглядних засад, ідейних принципів, мається на увазі, звісно, і життєвий шлях мислителя. Екзистенційні істини, тобто істини, які стосуються людського існування, мають осмислюватися і розповсюджуватися, вони мають бути «прожиті», і започаткував такий підхід той же Сократ. Йдеться про єдність вчення та способу життя. Між іншим, у сенсі здійснення екзистенційного вибору, здатності на рішучий життєвий крок Сковорода, а згодом і Шевченко, також виявляються дуже близькими до предтеч екзистенційного мислення: їхнє «або-або» багато в чому нагадує радикальний життєвий вибір Б. Паскаля чи С. К'єркегора. Француз після блискучої наукової кар'єри раптом звертається до релігійної проблематики, причому наукові істини суттєво втрачають для нього колишню притягальність і переконливість; данець, якому відкривалася перспектива життя щасливого сім'янина, зважується на розрив з нареченою і тим самим із усім копенгагенським світом, прирікає себе на зневагу, вважаючи за потрібне принести себе в жертву Богові. Так чи інакше, а в кожному з цих і подібних їм випадків відбувається акт самозречення в ім'я виконання життєвої місії.

У згоді з подібним настановленням, Сковорода відхиляє спокусливі, заманливі кар'єрні пропозиції – і, не бажаючи «бути зловленим світом», стає «мандрованим філософом», аби долучити якомога більше людей до істин, які йому відкрились, а головне – прагне допомогти іншим віднайти шлях до щастя, запорукою якого є «веселість сердечна». Самопізнання в кінцевому підсумку має прийти до віднаходження в собі істинної людини, а це неможливо без виявлення свого власного, абсолютно унікального покликання, без слідування велінню своєї власної природи, тому, що сам філософ називає «сродною працею».

Якщо «продовжувати ряд» у межах української духовної культури (взятої широко, «міждисциплінарно»), можна згадати не менш вражаючі приклади такої самовідданості й самопожертви. Майже через століття після Сковороди, замість досягати чергових вершин у мистецтві живопису, Тарас Шевченко стає поетом, захисником упосліджених і принижених, йде на страшні муки і страждання; ще через століття дуже схоже вчинить Василь Стус (як, зрештою, чимало інших «шістдесятників»).

Якими б різними не були згадані випадки, – причому як в ментальному, так і в просторово-часовому відношенні, – всіх їх об'єднує пристрасне бажання дієво утвердити власні переконання щодо основоположних речей, прагнення слідувати не зовнішнім приписам і усталеним нормам, а істині (як би по-різному ця істина не розумілась кожним із них); істині, заради якої варто жити і заради якої варто померти (в екзистенційній термінології М. Гайдеггера такий стан речей виражається одним із ключових понять його філософії – *eigentliche Existenz*, дослівно: власна, автентична екзистенція).

Отже, у наведених міркуваннях бачимо слухність спроби вписувати Сковороду в контекст мислення попередників екзистенційної філософії. Водночас є підстави стверджувати і про схожість певних сквородинських підходів до способів мислення екзистенційних філософів ХХ сторіччя.

Близькість ідей екзистенційних мислителів до поглядів Сковороди не заперечує такий авторитетний сквородинознавець, як Леонід Ушкалов. Констатуючи дедалі частіше порушувану у вітчизняній гуманітаристиці ідею про існування у нашій духовній культурі «українського екзистенціалізму», він відзначає поширеність тези, згідно з якою до джерел екзистенційної філософії, поруч із ідеями Августина, Паскаля, Ніцше, Достоевського, Гуссерля й інших, належить і «філософія серця» Сковороди. При тому, зазначає Ушкалов, «нашого старого філософа порівнюють із Гайдеггером, Ясперсом і Марселем...» [3, с.95]. Український дослідник не виключає, що Гайдеггер міг мати певне уявлення про філософію Григорія Савича: «Про філософію Сковороди могли дещо знати й Гайдеггер та Ясперс, адже з ними, особливо з Гайдеггером, свого часу тісно спілкувався Дмитро Чижевський – пристрасний шанувальник ідей Сковороди» [3, с.95]. Л. Ушкалов наголошує і на тій обставині, що «...під час роботи над книжкою про Сковороду Чижевський підготував і статті про Ясперса та Гайдеггера для «Української загальної енциклопедії», причому Гайдеггера Чижевський «...характеризує тут як «найбільш відомого з сучасних німецьких філософів...»» [3, с.96].

Спорідненість стилю і настанов Г. Сковороди із стилем і змістом мислення, яке прийнято називати екзистенційним, є добре помітною на прикладі його ставлення до тих феноменів людського буття, які в означеній традиції (з легкої руки Мартіна Гайдеггера) називають екзистенціалами, причому здебільшого екзистенціалами негативістськими: у листі до свого улюбленого учня Михайла Ковалинського. Сковорода писав: «Блаженство там, де приборкання пристрасей, а не їх відсутність. Хіба Павло не має своєї колючки, що шкодить йому? І Бог проходить перед Іллею як легкий подих вітерця. Згідно з цим, турботи, страх і подібні афекти - від Господа. Вони навіть роблять людину блаженною» [4, с.415]. Отож, ми бачимо і зосередженість на проблемі

страждання, і вказівку на афекти, зокрема, страх.. У цьому зв'язку варто звернути увагу на міркування про можливість прочитання Сковороди як філософа-екзистенціаліста, «для якого суттю є томління душі» [5, с.15].

Втім, український вимір екзистенційної проблематики спонукує говорити про відповідні деякі ментальні особливості і навіть унікальну специфіку. Якщо висловлюватися стисло, то екзистенційне мислення «на українській манер» визначається суттєвістю доповнення індивідуального чинника національним.

Тобто, коли придивитися уважніше, стане помітною вельми важлива особливість, яка стосується спрямованості подвижницьких зусиль «пасіонаріїв» саме на українському ґрунті: останні не просто прагнуть реалізувати власний таланти, власні покликання й потенціал, не просто уникають будь-яких форм пристосуванства, «неавтентичного існування», як сказав би той же Гайдеггер, не просто здійснюють те, що Сковорода назвав «сродною працею», але й спрямовані до дуже важливої мети – утвердження свободи своєї упослідженої нації, а тому вони обстоюють права на її вільний розвиток.

Втім, найбільш сильно і драматично такий порив проявиться, звісно, у Тараса Григоровича Шевченка. У нього відбувся перехід од аналізу власних індивідуальних душевних переживань до аналізу соціальних і національних проблем народу, – за такою логікою кожен українець може самореалізуватися лише через його причетність до цінностей нації, особиста трагедія постає на тлі трагічної історії рідного народу та Батьківщини, стається неминучий конфлікт з навколишнім світом ірраціонального зла. Заради відновлення історичної справедливості чиниться акт самозречення, самопожертви, індивідуальне благо офірується на користь блага загального, проте вихідним пунктом постає здійснене автором «Кобзаря» екзистенційне зближення трагедії самотнього індивіда й трагедії самотньої нації.

Характерно, що таке зближення в часи Шевченка не було чимось само собою зрозумілим. В українському романтизмі, в атмосфері якого формувався Тарас Григорович, не бракувало спроб, де наголошування на власній індивідуальній драмі відсувало на задній план усі інші інтереси і проблеми. Так, талановитий романтик Михайло Петренко (поряд з Левком Боровиковським, Віктором Забілою та багатьма іншими) репрезентував саме таку, суто індивідуалістичну тенденцію українського романтизму: він фокусував увагу винятково на відчутті самотності й загубленості у суспільстві індивіда, немилості щодо нього долі, покинутості іншими («Чужий я у долі, чужий у людей...») [6, с.287].

Натомість Шевченко, теж важко переживаючи й проникливо висвітлюючи свою самотність і неласку долі, свою покинутість, свої митарства, тим не менш, прозирає крізь цю картину іншу перспективу - перспективу, з якої

відкривалася велетенська самотність нації, причому йдеться про одну з найбільших європейських націй, яка, незважаючи на свою славу історію в минулому, опинилася на узбіччі цієї історії в теперішньому (жаль, туга за «втраченим раєм» виражається, зокрема, у знаменитих Шевченкових рядках з «Івана Підкови»: «Було колись - запорожці вмiли панувати. Панували, добували і славу, і волю; Минулося - осталися могили на полі...» [7, с.53]). Шевченкове слово було покликане стати на сторожі не лише гідності людини, але й постати на захист гідності нації - упослідженої, зневаженої людини, і водночас – упослідженої, зневаженої, забутої нації. Отож, Шевченкові вдавалося досягати дивовижної органічності індивідуального й загального саме в контексті екзистенції одиничного українця і нації.

Наскільки самотньо у нівелюючи-байдужому світі може почуватися індивід, зболена, розтерзана людська душа (це може бути самотність у Всесвіті, що глибоко переживалося Блезом Паскалем, чи ж самотність у суспільстві, що болісно переживав Сьорен К'єркегор, чи ж навіть самотність у своїй сім'ї, що складало основу життєвої трагедії Франца Кафки), настільки у світі впродовж кількох століть самотньою, невпізнаною і непізнаною може залишатися велика нація. Мабуть, у випадку з Шевченком існувала кореляція між його самотністю посеред блискучого петербурзького світу та самотністю нації, до якої він належав, посеред Європи, світу. І позаяк цей стан справ був відчутий і усвідомлений до кінця, до основи, талановитий художник зробив рішучий вибір на користь... поезії: тобто Шевченко, за словами Омеляна Пріцака, «замість робити особисту кар'єру, використав Петербург як арену для виходу України як діючого чинника на ній. І це зробив він свідомо, жертвуючи своєю блискучою кар'єрою художника» [8, с.111]. Слушність такого твердження підтверджується, крім усього іншого, щоденниковим записом самого Тараса Григоровича (від 1 липня 1857 року): «Я добре знав, що живопис – моя майбутня професія, мій хліб насущний, та замість того, аби вивчати її глибокі тайни... я komponував вірші... Справді, дивне це невгамовне покликання» [9, с.43]. Тим самим було задано певну парадигму існування людини-творця. *Автентичність*, справжність людської екзистенції (якщо взяти на озброєння цей важливий концепт екзистенційного мислення, асоційований передовсім із М. Гайдеггером) полягала у здатності йти на жертви заради вірності самому собі, своєму покликанню. Вибір Шевченка був вибором по-справжньому екзистенційним, але на кону була не тільки його власна доля і майбутнє, але й доля і майбутнє його нації.

Отож, українська екзистенційно-персоналістична традиція (сягаючи своїми витокami «філософії серця», зародження якої відбувається в рамках культури бароко) цілком вписується в контекст екзистенційного європейського

мислення, є одним із елементів екзистенційної традиції європейської культури, при цьому можна навіть поставити питання, а чи ці *екзистенційні мотиви* не становлять у кінцевому підсумку лейтмотиви, тобто провідні, центральні мотиви української культури загалом. Проте специфіка саме української екзистенційної традиції полягає в тому, що принцип індивідуальної неповторності доповнюється моментом інтенсивного національного утвердження; останнє здійснюється в умовах, які всіляко йому перешкоджають, в умовах несприятливих і навіть жорстоких, а тому таке утвердження неминуче веде до самопожертви.

Список використаних джерел

1. Ушкалов Л. Від бароко до постмодерну. Статті та есеї. Київ: Грані-Т, 2011. 550 с.
2. Макаров А.М. Світло українського бароко. Київ: Мистецтво, 1994. 288с.
3. Ушкалов Л. Що таке українська література. Есеї. Львів: Видавництво старого Лева, 2015.352 с.
4. Сковорода Г. Вірші. Пісні. Байки. Діалоги. Трактати. Притчі. Прозові переклади. Листи. Київ: Наукова думка, 1983. 542 с.
5. Кралюк П. «...бенкет смерті в образі життя». Василь Стус як філософ-екзистенціаліст. Ден, 2010. №192-193. с.15.
6. Українські поети-романтики: Поетичні твори. Упор і приміт. М.Л. Гонча рука. Київ: Наукова думка, 1987. 592 с.
7. Шевченко Т.Г. Кобзар / Київ: Дніпро, 1974. 623 с.
8. Пріцак О. Шевченко – пророк. Сучасність, 1989. №5.
9. Шевченко Т.Г. Твори у п'яти томах. Т.5. Автобіографія. Щоденник. Вибрані листи. Київ: 1979. 567 с.

ДОВГАНЬ А. О.,*д.філос.н., професор*

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

м. Тернопіль, Україна

Н.МАЛЬБРАНШТА ДАВНЬОКИТАЙСЬКА ФІЛОСОФІЯ

Французький філософ Ніколя Мальбранш (1838-1775) не випадково обрав для критичного аналізу давньокитайську філософію, оскільки соціальні коріння її виникнення нагадують йому умови виникнення цієї специфічної форми суспільної свідомості в давніх Греції, тобто одну і ту ж соціальну епоху. Загально визнано, що становлення давньогрецької філософії припадає на VII -

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ І. ФІЛОСОФСЬКІ ТА ГУМАНІТАРНІ НАУКИ

ПРИВІТАННЯ УЧАСТНИКІВ КОНФЕРЕНЦІЇ С.В.ЛАНЧЕНКО	3
АБАШНІК В.О. ЕДМУНД ГУССЕРЛЬ У ФІЛОСОФІЇ ІСИДОРА ПРОДАНА (1854–1919/20)	6
АБАШНІК У.В. ВАЛЬТЕР БЕНЬЯМІН (1892–1940) ТА МЕДІА-ФІЛОСОФІЯ	10
АЛЕКСЄЄНКО Н.В. ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАЛЬНОЇ МОТИВАЦІЇ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ	13
АНДРУЩЕНКО В.П. ПЛАГІАТ ТА НЕДОБРОЧЕСНІСТЬ – ЗАГРОЗА НАУКОВОМУ ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ	15
БАБИЧ В.П. ОСНОВИ РАЗУМНОГО, ЦИВИЛИЗОВАНОГО МЫСЛЕТВОРЧЕСТВА	21
БЛИЗНЮК Л.М. ФЕНОМЕН МОВЛЕННСВОЇ КОМУНІКАЦІЇ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА	31
ГОРОБЧУК Л. М. СТРУКТУРНІ КОМПОНЕНТИ ОСОБИСТОСТІ У ПОЛІКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРІ	34
ГРОМОВА О.В. РОЛЬ ІНФОРМАЦІЇ ТА КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В РОЗВИКУ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА	38
ДАНІЛ'ЯН В. О. ДУАЛЬНА ОСВІТА В УКРАЇНІ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА НЕДОЛІКИ	41
ДАНІЛ'ЯН В. О. ПРОБЛЕМА СВОБОДИ ТА ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В ТВОРЧОСТІ НОРВЕЗЬКОГО ФІЛОСОФА ЛАРСА СВЕНДСЕНА	44
ДАХНІЙ А.Й. Г.С. СКОВОРОДА ТА Т.Г. ШЕВЧЕНКО ЯК ЗАСНОВНИКИ УКРАЇНСЬКОГО ЕКЗИСТЕНЦІАЛІЗМУ	46
ДОВГАНЬ А. О. Н.МАЛЬБРАНШТА ДАВНЬОКИТАЙСЬКА ФІЛОСОФІЯ	51
ДОЛЬСКАЯ О.О. ФОРМУВАННЯ НАРРАТИВУ ПОСТЛЮДИНИ: РОЗДУМИ ПРО ПІДГРУНТЯ НОВОЇ АТРОПОЛОГІЇ	57
ЗАГРІЙЧУК І. Д. НЕЗАВЕРШЕНІСТЬ КОМУНІКАТИВНОГО ПРОЦЕСУ ЯК ЗАПОРУКА СОЦІАЛЬНОЇ ЗЛАГОДИ	61
ІЛЬІН В.В., ІЛЬІНА А.А. РАЦИОНАЛЬНОСТЬ ПОВЕДЕНИЯ И ПРОБЛЕМА СООТНОШЕНИЯ ЭТИКИ И ЭКОНОМИКИ	65
КАРПЕНКО І.В. «ВЗАЄМНІСТЬ ПЕРСПЕКТИВ» А. ЩЮЦА ЯК МОЖЛИВІСТЬ КОМУНІКАЦІЇ	71
КОЛЕСНИК К.Е. ПРОЕКТ RAIL BALTICA: РОЗБУДОВА ТА ГЕОПОЛІТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ	75
КОЛИЧЕВА Т.В. ГЕШТАЛЬТ-МЕТОДОЛОГІЯ ПІЗНАННЯ ЛЮДСЬКОЇ СУТНОСТІ ЯК ЗАСІБ НАБЛИЖЕННЯ ДО ІДЕНТИЧНОСТІ ІНДИВІДА	81
КОММЕДАЛ О. ІНФОРМАЦІЙНЕ СУСПІЛЬСТВО В НОРВЕГІЇ: ДОСВІД ПРАКТИЧНОГО ВТІЛЕННЯ	84
ЛЕБЕДЄВ В. О. ЖАНР «ТЕМНЕ ФЕНТЕЗІ» У СУЧАСНІЙ МАСОВІЙ КУЛЬТУРІ	87
ЛЮБІВИЙ Я.В. КОНСТРУКТ ТА ПРАКТИЧНА РЕАЛІЗАЦІЯ СВОБОДИ У КРИЗОВОМУ СОЦІУМІ	88

Наукове видання

**VIII МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ,
ПРИСВЯЧЕНА 90-РІЧЧЮ УКРАЇНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ**

ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО, КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ

**МАТЕРІАЛИ VIII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ «ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО, КОМУНІКАТИВНІ
ТЕХНОЛОГІЇ»**

**REPORTS OF THE VIII INTERNATIONAL
SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE
“A PERSON, A SOCIETY, COMMUNICATIVE TECHNOLOGIES”**

м. Харків, 15–16 жовтня 2020 р.

Відповідальність за наукову достовірність матеріалів та відсутність плагіату
несуть автори

Матеріали публікуються в авторській редакції

Формат 60x84/16. Папір офсетний. Гарнітура Times ET.
Умов. друк. арк. 17,15. Наклад 100 прим. Замов. № 1006/8-20.

Видавництво ТОВ «ДІСА ПЛЮС»
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи: серія ДК № 4047 від 15.04.2011 р.
61029, м. Харків, шосе Салтівське, буд. 154. Тел. (057) 768-03-15,
e-mail: disadruk@gmail.com

Надруковано з готових оригінал-макетів у друкарні ФОП Петров В. В.
Єдиний державний реєстр юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців.
Запис № 2400000000106167 від 08.01.2009 р.
61144, м. Харків, вул. Гв. Широнінців, 79в, к. 137, тел. (057) 778-60-34.
e-mail:bookfabrik@mail.ua